

Cauza C-502/20**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

5 octombrie 2020

Instanța de trimitere:

Cour d'appel de Mons (Belgia)

Data deciziei de trimitere:

22 septembrie 2020

Apelant-pârât:

TP

Intimat-reclamant:

Institut des experts en automobiles

1. Obiectul și datele litigiului:

- 1 TP a desfășurat timp de mulți ani o activitate profesională de expert în autovehicule în Belgia.
- 2 TP locuiește în Marele Ducat al Luxemburgului din 28 ianuarie 2014 și declară că de atunci își exercită acolo activitatea principală.
- 3 În luna septembrie 2015, Institutul belgian al experților în autovehicule (denumit în continuare „IEA”) l-a invitat pe TP să își regularizeze situația, solicitând înscrierea sa pe lista membrilor titulari ai Institutului.
- 4 TP contestă obligația de a se înscrie pe lista membrilor titulari ai IEA. Pe de altă parte, acesta declară că efectuează de asemenea câteva expertize în afara Marelui Ducat al Luxemburgului (în Belgia, în Franța, în Germania sau în Elveția) și solicită în acest sens înscrierea sa pe lista experților în autovehicule care își exercită activitatea în mod temporar și ocazional în Belgia.
- 5 IEA consideră că, în absența înscrierii pe lista membrilor titulari ai Institutului, TP desfășoară în Belgia o activitate nelegală și neloială de expert în autovehicule.

- 6 La 28 februarie 2017, IEA l-a chemat în judecată pe TP în fața președintelui tribunal de commerce du Hainaut [Tribunalul Comercial din Hainaut], secția Charleroi (Belgia), solicitând să se dispună încetarea activității acestuia din urmă de expert în autovehicule și a utilizării titlului de expert în autovehicule.
- 7 Pe cale reconvențională, TP a solicitat să se declare că este înscris pe lista experților în autovehicule care își exercită activitatea în mod temporar și ocazional.
- 8 Prin hotărârea din 29 noiembrie 2017, președintele a admis în esență acțiunea în încetare și a respins cererea reconvențională.
- 9 Prin cererea depusă la 15 februarie 2018, TP a sesizat cour d'appel de Mons [Curtea de Apel din Mons] cu o cale de atac împotriva hotărârii.
- 10 Prin hotărârea din 3 decembrie 2019, cour d'appel:
 - a statuat că, pe baza documentelor prezentate de TP, acesta are un sediu în Marele Ducat al Luxemburgului în sensul Directivei 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale;
 - a constatat că, din 2016, TP solicită înscrierea sa pe lista experților în autovehicule care își exercită activitatea în mod temporar și ocazional în sensul articolului 6 din Legea din 15 mai 2007, însă este refuzat pentru motivul că prestările sale nu ar fi nici „temporare”, nici „ocasionale”.

2. Dispozițiile în cauză:

Dreptul Uniunii Europene

Directiva 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale

- 11 Considerentul (5) enunță:

„Ținând seama de diferitele regimuri instituite, pe de o parte, pentru prestarea de servicii transfrontaliere temporare și ocazionale și, pe de altă parte, pentru stabilire, este necesar să se precizeze criteriile de diferențiere între aceste două concepte în cazul deplasării prestatorului de servicii pe teritoriul statului membru gazdă.”
- 12 Considerentul (7) are următorul cuprins:

„Statele membre gazdă pot prevedea, după caz și în conformitate cu legislația comunitară, cerințe privind formularea declarațiilor. Aceste cerințe nu trebuie să

impună sarcini disproporționate prestatorilor de servicii, nici să împiedice sau să diminueze atractivitatea libertății de a presta servicii. [...]"

13 Articolul 5 prevede:

„Principiul liberei prestări a serviciilor

(1) Fără a aduce atingere dispozițiilor speciale ale dreptului comunitar și articolelor 6 și 7 din prezenta directivă, statele membre nu pot restrânge, din motive legate de calificările profesionale, libertatea de a presta servicii într-un alt stat membru:

(a) în cazul în care prestatorul s-a stabilit în mod legal într-un stat membru pentru a exercita aceeași profesie (denumit în continuare «stat membru de stabilire») și

[...]

(2) Dispozițiile prezentului titlu se aplică exclusiv în cazul în care prestatorul se deplasează spre teritoriul statului membru gazdă pentru a exercita, temporar și ocazional, profesia menționată la alineatul (1).

Caracterul temporar și ocazional al prestării se verifică de la caz la caz, în special în funcție de durata prestării, frecvența, periodicitatea și continuitatea sa.

(3) În cazul în care se deplasează, un prestator respectă normele de conduită cu caracter profesional, de reglementare sau administrativ direct legate de calificările profesionale, precum definiția profesiei, utilizarea titlurilor și abaterile profesionale grave care au o legătură directă și specifică cu protecția și siguranța consumatorilor, precum și dispozițiile disciplinare aplicabile în statul membru gazdă profesioniștilor care exercită aceeași profesie.”

14 Articolul 6 prevede:

„Scutiri

În conformitate cu articolul 5 alineatul (1), statul membru gazdă scutește prestatorii de servicii stabiliți într-un alt stat membru de cerințele impuse profesioniștilor stabiliți pe teritoriul său în ceea ce privește:

(a) autorizarea de către o organizație profesională sau un organism profesional, înregistrarea sau afilierea în cadrul acestora. Pentru a facilita punerea în aplicare a dispozițiilor disciplinare în vigoare pe teritoriul lor, în conformitate cu articolul 5 alineatul (3), statele membre pot prevedea fie o înregistrare temporară automată, fie o afiliere pro forma la o astfel de organizație sau la un astfel de organism profesional, [...]"

15 Articolul 7 prevede:

„Declarație prealabilă în caz de deplasare a prestatorului de servicii

(1) Statele membre pot solicita ca, atunci când prestatorul se deplasează pentru prima dată dintr-un stat membru în altul pentru a furniza servicii, să informeze în acest sens, în prealabil, autoritatea competentă din statul membru gazdă, printr-o declarație scrisă care să cuprindă informațiile privind asigurarea sau alte mijloace de protecție personală sau colectivă privind răspunderea profesională. Respectiva declarație se reînnoiește o dată pe an în cazul în care prestatorul estimează că va furniza servicii, temporar sau ocazional, în respectivul stat membru, în decursul anului în cauză. Prestatorul poate prezenta această declarație prin orice mijloace. [...]”

Directiva 2006/123/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne

16 Considerentul (31) enunță:

„Prezenta directivă este compatibilă cu Directiva 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale și nu o afectează. [...] În ceea ce privește prestarea temporară de servicii transfrontaliere, o derogare de la dispoziția cu privire la libertatea de a presta servicii prevăzută de prezenta directivă asigură că titlul II cu privire la libertatea de a presta servicii din Directiva 2005/36/CE nu este afectată. În consecință, niciuna dintre măsurile aplicabile în temeiul directivei menționate în statul membru în care se prestează serviciul nu este afectată de dispoziția referitoare la libertatea de a presta servicii.”

17 Articolul 16 prevede:

„Libera prestare a serviciilor

(1) Statele membre respectă dreptul prestatorilor de a furniza servicii într-un stat membru altul decât cel în care sunt stabiliți.

Statele membre în care este prestat serviciul asigură accesul liber la o activitate de servicii și libera exercitare a acesteia pe teritoriul lor.

[...]

(2) Statele membre nu pot să restrângă libertatea de a presta servicii în cazul unui prestator stabilit într-un alt stat membru impunând una dintre cerințele următoare:

(a) obligația prestatorului de a fi stabilit pe teritoriul lor;

(b) obligația prestatorului de a obține o autorizație din partea autorităților competente, inclusiv înscrierea într-un registru sau într-un ordin sau asociație profesională pe teritoriul lor, cu excepția cazurilor prevăzute de prezenta directivă sau de alte instrumente comunitare; [...]”

18 Articolul 17 prevede:

„Derogări suplimentare de la libertatea de a presta servicii

Articolul 16 nu se aplică:

[...]

6. domeniilor reglementate prin titlul II din Directiva 2005/36/CE și nici cerințelor din statul membru unde se prestează serviciul care rezervă o activitate unei anumite profesii; [...]"

Dreptul național

Legea din 12 februarie 2008 de stabilire a unui cadru general pentru recunoașterea calificărilor profesionale în Uniunea Europeană

19 Articolul 6 transpune articolul 5 alineatul (2) din Directiva 2005/36 în termeni identici:

„Dispozițiile prezentului titlu se aplică exclusiv în cazul în care prestatorul se deplasează spre teritoriul Belgiei pentru a exercita, temporar și ocazional, profesia menționată la articolul 7 alineatul 1.

Caracterul temporar și ocazional al prestării se verifică de la caz la caz, în special în funcție de durata prestării, frecvența, periodicitatea și continuitatea sa.”

20 Articolul 8 (scutiri de autorizație) transpune articolul 6 din Directiva 2005/36.

21 Articolul 9 (regimul de declarare al primei prestări) transpune articolul 7 din Directiva 2005/36.

Legea din 15 mai 2007 privind recunoașterea și protejarea profesiei de expert în autovehicule și de instituire a unui Institut de experți în autovehicule

22 Articolul 5 prevede:

§ 1. Calitatea de membru titular sau stagiar al Institutului de experți în autovehicule se acordă oricărei persoane fizice care dorește să se stabilească în Belgia în calitate de expert în autovehicule și care îndeplinește următoarele condiții:

[...]

2° furnizează una dintre următoarele dovezi privind calificările profesionale:

[...]

(b) un atestat de competență sau un titlu de calificare eliberat de un stat membru al Uniunii Europene, [...] în cazurile și potrivit modalităților stabilite în capitolul I din titlul III din Legea din 12 februarie 2008 de stabilire a unui nou cadru general pentru recunoașterea calificărilor profesionale CE; [...]"

23 Articolul 6 prevede:

„În cazul în care, în cadrul liberei prestări a serviciilor, resortisanții statelor membre ale Uniunii Europene, [...], se deplasează spre teritoriul Belgiei pentru prima dată pentru a exercita, temporar și ocazional, profesia de expert în autovehicule, aceștia informează în prealabil camera competentă a consiliului Institutului printr-o declarație scrisă, în conformitate cu articolul 9 alineatul 1 din Legea din 12 februarie 2008 de stabilire a unui nou cadru general pentru recunoașterea calificărilor profesionale CE. [...] Ei sunt înscrși în registrul prestării de servicii în conformitate cu articolul 8 litera a) din legea menționată anterior [...]"

3. Aprecierea cour d'appel [Curtea de Apel]:

- 24 Cour d'appel subliniază mai întâi că Directiva 2006/123 privind serviciile în cadrul pieței interne a lăsat în mod expres intact regimul prestărilor de servicii instituit prin Directiva 2005/36 privind recunoașterea calificărilor profesionale. Potrivit considerentului (31) din Directiva „servicii”, niciuna dintre măsurile aplicabile în temeiul Directivei 2005/36 în statul membru în care se prestează serviciul nu este afectată de dispoziția referitoare la libertatea de a presta servicii.
- 25 Directiva 2005/36/CE a fost transpusă parțial în dreptul belgian prin Legea din 12 februarie 2008, care precizează că libera prestare a serviciilor se aplică numai în cazul în care prestatorul se deplasează către teritoriul Belgiei pentru a își exercita [activitatea] în mod temporar și ocazional.
- 26 Legea din 15 mai 2007, specifică experților în autovehicule, prevede același principiu al liberei prestări a serviciilor atunci când activitățile sunt exercitate în mod temporar și ocazional.
- 27 În speță, după ce a fost stabilit pe parcursul mai multor ani în Belgia, TP este în prezent stabilit în Marele Ducat al Luxemburgului și solicită înscrierea sa în Belgia în registrul experților în autovehicule care își exercită activitatea în mod temporar și ocazional, în sensul articolului 6 din Legea din 15 mai 2007.
- 28 Acesta a depus o declarație recapitulativă a prestărilor de servicii intracomunitare, din care reiese că a îndeplinit câteva misiuni în Belgia, dar că cea mai mare parte a activității sale profesionale se desfășoară în prezent în afara teritoriului belgian. Amploarea activităților nu poate fi măsurată cu ușurință, dar ar putea fi calificată drept „accesorie”: proporția cuprinsă între 1 și 100 a fost evocată.

- 29 IEA refuză înscrierea lui TP în registrul experților în autovehicule care își exercită activitatea în mod temporar și ocazional, pentru motivul că nu exercită o activitate temporară, ci nu face decât să continue o activitate veche, întrucât a avut un sediu în Belgia pentru mai mult de 25 de ani. Instanța de apel apreciază că acest fapt presupune că existența unei activități anterioare durabile și regulate într-un stat membru ar interzice ca aceeași activitate să fie considerată drept temporară după ce sediul a fost transferat într-un alt stat membru.
- 30 Cour d'appel se întreabă dacă acest refuz nu împiedică libertatea de stabilire în Marele Ducat al Luxemburgului. Așadar, aceasta adresează Curții de Justiție o primă întrebare enunțată mai jos la litera a).
- 31 Apoi, IEA refuză înscrierea lui TP în registrul experților în autovehicule care își exercită activitatea în mod temporar și ocazional pentru motivul că a efectuat prestări în Belgia în 2016 și 2017 (cel puțin o prestare pe trimestru și, pentru al treilea și al patrulea trimestru din anul 2016, între trei și cinci prestări), astfel încât activitatea este regulată, iar nu ocazională.
- 32 Cour d'appel a invitat IEA să precizeze momentul de la care o activitate își pierde caracterul ocazional, referirea doar la noțiunile de durată, frecvență, periodicitate și continuitate rămânând imprecisă.
- 33 În gradarea dintre „izolat” sau „ocazional” și „prestări în proporție redusă în raport cu o activitate cu normă întreagă (exemplu: o proporție cuprinsă între 1 și 100), imprecizia articolului 6 din Legea din 12 februarie 2008 permite toate interpretările și, prin urmare, o anumită putere de apreciere a autorității care decide înscrierea pe listă.
- 34 În măsura în care caracterul temporar și ocazional al activităților în cauză trebuie apreciat nu numai în funcție de durata prestării, ci și în funcție de frecvența, de periodicitatea și de continuitatea sa, cour d'appel deduce de aici că o anumită recurență nu pare exclusă *a priori*.
- 35 De asemenea, contrar celor susținute de IEA, caracterul temporar al prestării nu ar trebui să împiedice prestatorul să se doteze, în statul membru în care este furnizat serviciul, cu o anumită infrastructură precum un birou.
- 36 În consecință, prin intermediul celei de a doua întrebări formulate la litera b), cour d'appel solicită Curții de Justiție să se pronunțe cu privire la compatibilitatea interpretării date de IEA dispozițiilor citate anterior ale directivei, și anume articolele 5, 6 și 7 din Directiva 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale.

4. Întrebări preliminare:

- 37 Cour d'appel adresează Curții de Justiție următoarele întrebări preliminare:

Dispozițiile articolului 5 alineatul 1 punctul 2 litera b) și ale articolului 6 din Legea belgiană din 15 mai 2007 privind recunoașterea și protecția profesiei de expert în autovehicule coroborate cu dispozițiile Legii din 12 februarie 2008 de stabilire a unui cadru general pentru recunoașterea calificărilor profesionale în Uniunea Europeană, în special articolele 6, 8 și 9, ar putea fi interpretate în sensul că un prestator de servicii care transferă locul sediului său în alt stat membru nu ar putea, în urma acestui transfer, să se înscrie în țara sa de origine, și anume Belgia, în registrul prestărilor temporare și ocazionale al IEA, pentru a exercita în acest stat membru o activitate temporară și ocazională? O astfel de interpretare este compatibilă cu libertatea de stabilire recunoscută în dreptul Uniunii?

Dispozițiile articolului 5 alineatul 1 punctul 2 litera b) și ale articolului 6 din Legea belgiană din 15 mai 2007 privind recunoașterea și protecția profesiei de expert în autovehicule coroborate cu dispozițiile Legii din 12 februarie 2008 de stabilire a unui cadru general pentru recunoașterea calificărilor profesionale în Uniunea Europeană, în special articolele 6, 8 și 9, interpretate în sensul că noțiunea de activitate temporară și ocazională ar exclude posibilitatea ca un prestator stabilit într-un stat membru de a efectua prestări într-un alt stat membru dacă acestea au o anumită recurență, fără a fi regulate, și de a avea acolo o anumită infrastructură, sunt ele compatibile cu dispozițiile directivei menționate anterior?